

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 4.11.2005
KOM(2005) 545 endelig

**MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL RÅDET, EUROPA-PARLAMENTET,
DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG,
REGIONSUDVALGET OG DEN EUROPÆISKE CENTRALBANK**

**Anden rapport om de praktiske forberedelser til den fremtidige udvidelse af
euroområdet**

{SEC(2005)1397}

INDHOLDSFORTEGNELSE

1.	INDLEDNING	3
2.	DE AKTUELLE PLANER FOR INDFØRELSE AF EUROEN	3
3.	FORLØBET AF FORBEREDELSENE PÅ NATIONALT PLAN	4
3.1.	Vedtagelse af overgangsplanerne	4
3.2.	Indholdet af overgangsplanerne.....	5
3.3.	Overgangsscenerierne.....	5
3.4.	Dobbelt omløb	5
3.5.	Forbrugerbeskyttelse.....	6
3.6.	Forsyningen med eurosedler og -mønter	7
3.7.	Information og kommunikation.....	7
4.	FORBEREDELSENE PÅ EU-PLAN.....	8
4.1.	Forberedelse af EU's retlige rammer	8
4.2.	Udformningen af euromønternes fælles og nationale sider.....	8
4.3.	Informations- og kommunikationspolitik på EU-plan.....	9
5.	DEN OFFENTLIGE MENING I DE NYLIGT TILTRÅDTE MEDLEMSSTATER	10
5.1.	Borgerne ønsker at blive bedre informeret	10
5.2.	Generel holdning til euroen	10
5.3.	Den vigtigste lære af undersøgelsen	11
6.	KONKLUSION	11

**MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL RÅDET, EUROPA-PARLAMENTET,
DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG, REGIONSUDVALGET
OG DEN EUROPÆISKE CENTRALBANK**

**Anden rapport om de praktiske forberedelser til den fremtidige udvidelse af
euroområdet**

1. INDLEDNING

Et lands vellykkede indtræden i euroområdet forudsætter først og fremmest, at "Maastricht"-konvergenskriterierne, som er fastsat i EF-traktaten, er opfyldt. I hvor høj grad de forskellige lande har opfyldt de formelle krav, der tillader dem at indføre euroen, vurderes af Kommissionen og Den Europæiske Centralbank (ECB) i deres regelmæssige konvergensberetninger¹.

Foruden disse traktatkrav indebærer et lands indtræden i euroområdet også en række nøje planlagte og omfattende praktiske forberedelser, der inddrager både den offentlige og den private sektor samt den brede offentlighed. I sin første rapport om de praktiske forberedelser (KOM(2004) 748 af 10. november 2004) forpligtede Kommissionen sig til med regelmæssige mellemrum, mindst en gang om året, eller når en særlig udvikling begrundes det, at aflægge rapport om forløbet af disse forberedelser

I denne rapport præsenteres bl.a. de måldatoer, som medlemsstaterne har sat sig for indførelsen af euroen, det aktuelle forløb af de praktiske forberedelser på nationalt plan og på EU-plan og udviklingen i den offentlige mening i de nyligt tiltrådte medlemsstater. Nærværende rapport er ikke knyttet til Kommissionens konvergensberetninger og udspringer heller ikke af en retlig eller anden forpligtelse.

Et arbejdsdokument for Kommissionen, udarbejdet af Kommissionens tjenestegrene og indeholdende flere tekniske oplysninger om forberedelserne, er vedlagt som bilag til denne rapport.

2. DE AKTUELLE PLANER FOR INDFØRELSE AF EUROEN

Tolv af EU's femogtyve medlemsstater deltager i øjeblikket i euroområdet. Danmark og Det Forenede Kongerige har en særlig "opt-out"-stilling. De resterende elleve lande er "medlemsstater med dispensation"² og forventes at indføre euroen, så snart de har opfyldt de nødvendige betingelser.

Estland, Litauen og Slovenien stiler efter at indføre euroen den 1. januar 2007, mindre end tre år efter, at de tiltrådte Den Europæiske Union den 1. maj 2004. Alle tre lande tilsluttede sig ERM-II den 28. juni 2004. Cypern, Letland og Malta vil bestræbe sig på at tilslutte sig euroområdet et år senere, nemlig den 1. januar 2008. De tiltrådte ERM-II den 2. maj 2005. Slovakiet sigter mod at indføre euroen den 1. januar 2009. Alle disse lande har indledt de

¹ Kommissionens seneste konvergensberetning blev udsendt den 20. oktober 2004 (KOM(2004) 690). Den konkluderede, at ingen af de elleve medlemsstater med dispensation i øjeblikket opfyldte *alle* de nødvendige kriterier (holdbare offentlige finanser, prisstabilitet, valutakursstabilitet *i det krævede tidsrum*, de langfristede rentesatser). I betragtning af konklusionerne af konvergensberetningen besluttede Kommissionen, at den ikke ville foreslå en ophævelse af dispensationerne.

² De ti lande, der tiltrådte Den Europæiske Union den 1. maj 2004, er medlemsstater med dispensation i medfør af artikel 4 i tiltrædelsestraktaten. Sverige blev medlemsstat med dispensation i maj 1998.

praktiske forberedelser. De nationale overgangsplaner er enten vedtaget eller under udarbejdelse.

Den Tjekkiske Republik og Ungarn stræber efter at tilslutte sig euroområdet i 2010. Polen og Sverige har ikke på nuværende tidspunkt en måldato.

Blot nogle få år efter at have tiltrådt EU den 1. maj 2004 stræber de første nyligt tiltrådte medlemsstater allerede efter at tilslutte sig de tolv lande, der i øjeblikket udgør euroområdet. Hvis de nuværende planer bliver en realitet, vil euroområdet blive udvidet med yderligere ni lande i fire på hinanden følgende skridt mellem 2007 og 2010. Dets befolkningstal vil stige fra 309 millioner til 345 millioner, og dets samlede BNP vil stige med omkring 3,7 %. Hvis alle nuværende medlemsstater med dispensation skulle blive en del af euroområdet, ville dets befolkningstal stige med yderligere 47 millioner og dets BNP med yderligere 6,2 %.

3. FORLØBET AF FORBEREDELSENE PÅ NATIONALT PLAN

I dette afsnit præsenteres de vigtigste træk ved de eksisterende nationale strategier og planer. De vil blive kommenteret på baggrund af de vigtigste erfaringer, der er gjort indtil nu (jf. den første rapport om de praktiske forberedelser, som blev udsendt sidste år).

I bilag 1 sammenfattes udviklingen i de nationale forberedelser. Bilaget er stort set baseret på oplysninger, som de pågældende lande har offentliggjort. Bilag 2 indeholder en oversigt over forløbet af forberedelserne for så vidt angår de vigtigste elementer i overgangen.

3.1. Vedtagelse af overgangsplanerne

Alle de syv medlemsstater, der stræber efter at indføre euroen mellem 2007 og 2009, har oprettet den institution eller det overgangsråd, der har ansvaret for at forberede og samordne den nationale overgang. Fire lande (Estland, Litauen, Slovenien og Slovakiet) har vedtaget nationale overgangsplaner. Udviklingen i forberedelserne er ret forskellig fra det ene land til det andet. Som helhed bør farten sættes op.

Slovenien vedtog sin første nationale overgangsplan i januar 2005. De praktiske forberedelser skrider stort set godt frem, mens visse aspekter (f.eks. ordninger for forhåndsdistribution og forhåndsforsyning) stadig skal styrkes yderligere. Gennemførelsen af denne plan bør fortsat overvåges nøje. Estland og Litauen vedtog de første udgaver af deres nationale overgangsplaner i henholdsvis august og september 2005. Begge lande vil bestemt være nødt til at sætte fart i de igangværende forberedelser, samtidig med at alle de økonomiske sektorer og aktører, der er mest berørt af overgangen, inddrages nærmere i arbejdet.

Situationen i Cypern, Letland og Malta giver også anledning til en vis bekymring, idet forberedelserne stadig befinder sig på et foreløbigt stadium og må fremskyndes. I alle tre lande bør den første udgave af deres overgangsplan, som efter planen forventes inden årets udgang, vedtages hurtigst muligt for at de offentlige og private aktører i tide kan få specifikke retningslinjer.

Situationen i Slovakiet er tilfredsstillende, idet der i god tid er vedtaget en omfattende national plan, som giver alle de sektorer og aktører, der er involveret i landets praktiske forberedelser, en tydelig vejledning, og derved fremmer og letter omstillingen i både den offentlige og den private sektor. Planen vil blive ajourført med regelmæssige mellemrum.

De praktiske forberedelser i Den Tjekkiske Republik, Ungarn og Polen befinder sig på et meget foreløbigt stadium. Forberedelserne i Sverige er i praksis gået i stå siden det negative resultat af folkeafstemningen den 14. september 2003.

3.2. Indholdet af overgangsplanerne

I de fleste overgangsplaner sættes der fokus på seddel- og møntombytningen. Andre vigtige aspekter (omstillingen i den offentlige sektor, den nationale lovgivning osv.) får som helhed langt mindre opmærksomhed.

Seddel- og møntombytningen udgør den mest synlige del af et lands overgang til euroen. Den involverer alle virksomheder, offentlige myndigheder og offentligheden og fortjener en omhyggelig planlægning og forberedelse. Omlægningen af administrations-, finans-, budget- og regnskabssystemer i den offentlige og private sektor udgør imidlertid den dyreste og mest tidskrævende del af omstillingen.

De nationale overgangsplaner bør identificere de mest kritiske og komplekse systemer, som kræver enten lange forberedelsestider eller betydelige ressourcer i forbindelse med omstillingen. De bør vurdere både de involverede menneskelige ressourcer (f.eks. i mandår) og de nødvendige budgetmæssige ressourcer. Desuden skal der afsættes budgetbevillinger til dækning af alle specifikke overgangsomkostninger i den offentlige sektor (omstilling af it-systemer, oplysningskampagner osv.)

3.3. Overgangsscenerierne

"Big bang"-metoden er det foretrukne scenario sammen med en kort periode med dobbelt omløb.

"Big-bang"-scenariet medfører, at eurosedler og -mønter straks bliver lovligt betalingsmiddel ved landets indførelse af euroen. Desuden går de fleste lande ind for en kort periode med dobbelt omløb (for det meste to uger). Dette er i overensstemmelse med erfaringerne fra den første bølge, hvor de nationale sedler og mønter hurtigt blev trukket tilbage i de lande, der var velforberedte.

Efter perioden med dobbelt omløb kan borgere og virksomheder i en vis periode fortsat omveksle deres resterende kontanter gebyrfrit i bankerne. Centralbanken vil i de fleste lande omveksle den nationale valuta til euro gebyrfrit og uden tidsbegrænsning.

3.4. Dobbelt omløb

Flere planer indeholder bestemmelser om tidlig og betydelig forhåndsdistribution³ og forhåndsforsyning, mens spørgsmålet om tilbagetrækning af resterende sedler og mønter som helhed negligeres.

³ "Forhåndsdistribution" ("frontloading") indebærer, at centralbanken i forvejen (før euro-dag) forsyner bankerne med eurosedler og -mønter, idet disse institutioner spiller en central rolle med hensyn til at tilføre økonomien kontante penge. Bankerne vil til gengæld "forhåndsforsyne" ("sub-frontload") detailhandlere og andre virksomheder med en del af disse sedler og mønter for at sikre, at de straks fra euro-dag kan give penge tilbage i euro.

Estland og Slovakiet har allerede vedtaget særlige ordninger for forhåndsdistribution til banker og forhåndsforsyning af detailhandlere og andre virksomheder, for det meste flere måneder før euro-dag. Litauen og Slovenien vil være nødt til at fastlægge ambitiøse mål for deres aktiviteter med hensyn til forhåndsdistribution og forhåndsforsyning, da det ellers ikke vil være forsvarligt med en kort periode med dobbelt omløb. Regler om udskudt debitering bør sikre, at banker og virksomheder ikke afskrækkes fra at bestille euro i rede penge på et tidligt tidspunkt.

Forretningerne forventes som helhed kun at give penge tilbage i euro fra og med euro-dag, selv om det dog i mange tilfælde fortsat er uklart, hvordan dette princip skal gennemføres. Der forventes som helhed en hurtig og fuldstændig omstilling af seddelautomater til euro.

Bortset fra den kampagne for indsamling af mønter, der er nævnt i den estiske plan, fokuseres der kun lidt på returneringen af nationale sedler og mønter. Den enorme tilbagestrømning af nationale sedler og mønter gav imidlertid anledning til store logistiske vanskeligheder i landene i den første bølge, hvilket medførte store forsinkelser med forsendelse og optælling af nationale sedler og mønter og med kreditering af konti. Fremtidige nye deltagerlande bør tage passende højde for dette problem.

3.5. Forbrugerbeskyttelse

De seneste Eurobarometer-undersøgelser viser, at 75 % af borgerne i de nyligt tiltrådte medlemsstater frygter, at de kommer til at betale urimelige priser i overgangsperioden. I de fire overgangsplaner, der indtil nu er vedtaget (Estland, Litauen, Slovenien og Slovakiet), er der med rette stor fokus på aspekter vedrørende forbrugerbeskyttelse, selv om det samtidig må erkendes, at den samlede indvirkning på priserne som følge af overgangen til euroen forekom at være minimal i forbindelse med den første bølge af lande (anslået til mellem 0,1 og 0,3 %) og snarere hang sammen med borgernes fejlagtige opfattelse af sådanne prisstigninger⁴.

De fire ovennævnte planer omhandler obligatorisk dobbelt prisangivelse af en vis varighed, ikke blot i forretninger, men ofte også i tilhørende dokumenter (kontoudtog, varekataloger osv.). Den samlede varighed af denne forpligtelse svinger betydeligt fra det ene land til det andet: 4 måneder i Litauen, 12 måneder i Estland og 16 måneder i Slovenien. I Slovakiet begynder forpligtelsen en måned efter fastsættelsen af omregningskursen og varer indtil et år efter indførelsen af euroen, efterfulgt af en seks måneders periode med frivillig dobbelt angivelse. I alle fire lande forventes den offentlige sektor at udvise en eksemplarisk adfærd med hensyn til prisfastsættelse ved at afrunde beløb til borgernes fordel.

Estlands og Slovakiets planer indeholder bestemmelser om, at prisudviklingen skal overvåges af offentlige institutioner (med eventuel deltagelse af visse forbrugerorganisationer). Resultaterne vil blive offentliggjort med regelmæssige mellemrum. Forbrugerne vil have mulighed for at indberette eventuelle tilfælde af misbrug.

Andre nyttige metoder til at undgå uberettigede prisstigninger og indtrykket heraf får langt mindre opmærksomhed. F.eks. nævner de aktuelle planer ikke noget om eventuelle aftaler

⁴ En detaljeret statistisk analyse foretaget af Eurostat har vist, at der rent faktisk er sket store prisstigninger på visse servicerelevante områder (restauranter, kafeer, frisører, biografer og sportsarrangementer), som kun repræsenterer en meget lille del af husholdningernes samlede forbrug og derfor kun havde en marginal indvirkning på det samlede harmoniserede forbrugerprisindeks (HICP). Sådanne varer forbruges imidlertid regelmæssigt og havde derfor stor indflydelse på forbrugernes opfattelse af inflationen. Se også: http://epp.eurostat.cec.eu.int/cache/ITY_PUBLIC/2-18062003-AP/EN/2-18062003-AP-EN.HTML.

indgået på nationalt plan med repræsentative detailorganisationer med det formål at sikre en redelig prisfastsættelse. Lignende tilsagn afgivet af de enkelte detailhandlere (f.eks. mærkater med angivelse af, at man følger princippet om redelig prisfastsættelse) overvejes i øjeblikket kun i Litauen.

3.6. Forsyningen med eurosedler og -mønter

Nye lande i euro-området kan begynde at fremstille eurosedler og -mønter, så snart Rådet ophæver de pågældende landes dispensation. For så vidt angår eurosedlerne, har ECB besluttet, at disse lande vil kunne låne de nødvendige mængder eurosedler af eurosystemet og - som led i puljeordningen - betale dem tilbage efter overgangsperioden med eurosedler, som de selv har ladet fremstille.

Flere lande har en national møntfabrik (Den Tjekkiske Republik, Litauen, Ungarn, Polen og Slovakiet), som skal fremstille hele eller en del af landets behov for euromønter. De øvrige lande bestiller de nødvendige mængder euromønter i udlandet. I begge tilfælde kan alle forberedende aktiviteter, herunder forsøgsprägning af euromønter med landets nationale side, afsluttes, før beslutningen om landets indtræden i euroområdet er truffet. Proceduren for udvælgelse af den nationale side er afsluttet i tre lande (Estland, Litauen og Slovenien: se bilag 3) er ved at blive afsluttet i Letland og er indledt i Cypern og Slovakiet.

3.7. Information og kommunikation

For at offentligheden trygt skal kunne omstille sig til euroen er det absolut nødvendigt, at der gennemføres en omfattende informations- og kommunikationskampagne. Erfaringerne fra de tidligere kommunikationskampagner vil kunne tjene som vejledning for kommunikationsaktiviteterne i de nyligt tiltrådte medlemsstater.

De nationale kampagner bør starte i god tid før indførelsen af euroen og strække sig over et vist tidsrum efter afslutningen af perioden med dobbelt omløb. I lande, der har til hensigt at indføre euroen i 2007 eller 2008, er der således kun lidt tid tilbage til at forberede og gennemføre en komplet kommunikationskampagne.

De lande, der forventer at deltage i euroområdet fra 1. januar 2007 (Estland, Litauen og Slovenien), udarbejdede deres kommunikationsstrategier i midten af 2005. Disse planer er meget ambitiøse til trods for den korte tid, der er til at gennemføre dem. Kampagnerne skal efter planen starte i sidste kvartal 2005 og fortsætte indtil juni 2007. Den mest intensive del af kampagnen, som vil omfatte flere medier og være af tværfaglig karakter, starter i september 2006 og løber indtil slutningen af perioden med dobbelt omløb. Efterhånden som euro-dag nærmer sig, vil tv og radio være de vigtigste kommunikationsredskaber over for offentligheden.

Cypern og Malta befinder sig stadig på et forberedende stadium, mens Letland skulle indlede forberedelserne snarest muligt. Slovakiet har allerede udarbejdet et første udkast til kommunikationsstrategi. Den Tjekkiske Republik, Ungarn og Polen begynder planlægningen af deres informations- og kommunikationsaktiviteter, så snart de praktiske forberedelser er indledt.

4. FORBEREDELSENE PÅ EU-PLAN

De igangværende forberedelser på EU-plan omfatter hovedsagelig tre specifikke områder: lovgivning, udformning af euromønter og informations- og kommunikationspolitik.

4.1. Forberedelse af EU's retlige rammer

Rådets forordning (EF) nr. 974/98 regulerer indførelsen og brugen af euroen i de elleve medlemsstater, der oprettede euroområdet den 1. januar 1999. Den blev ændret i juni 2002 for at give Grækenland mulighed for at tiltræde euroområdet i 2001. Den 2. august 2005 vedtog Kommissionen et forslag til ændring af denne forordning (KOM(2005) 357) med det formål at forberede og tilpasse de retlige rammer for alle lande, der fremover indfører euroen. Ud over at indføre en række tekniske tilpasninger giver forslaget det nødvendige spillerum ved at tage højde for andre overgangsscenarier end det, der gjaldt for de første tolv medlemsstater i euroområdet.

Kommissionens forslag indeholder tre typer overgangsscenarier, og den enkelte medlemsstat vil kunne vælge det scenario, der passer bedst til dens specifikke situation:

- i) et "Madrid"-scenario omfattende en overgangsperiode svarende til den, der gjaldt for landene i den første bølge. Under dette scenario er der en overgangsperiode mellem euroens indførelse som national valuta og det tidspunkt, hvor eurosedler og -mønter bliver lovligt betalingsmiddel. Overgangsperiodens varighed fastsættes af de berørte medlemsstater
- ii) et "big bang"-scenario, hvorved eurosedler og -mønter indføres samtidig med, at euroen indføres som landets valuta (dvs. ingen overgangsperiode)
- iii) et "big bang"-scenario med en udfasningsperiode, hvor det i en periode på højst et år⁵ efter "big bang"-datoen i det pågældende land stadig vil være tilladt at henvise til den nationale valuta i nye retlige instrumenter.

I forslaget fastsættes det endvidere, at bankerne gebyrfrit skal veksle pengesedler og mønter denomineret i national valuta til eurosedler og -mønter i perioden med dobbelt omløb, dog inden for visse lofter. Denne praksis, som allerede tidligere blev anbefalet af Kommissionen og anvendt i stort omfang, vil nu blive en generel forpligtelse⁶.

4.2. Udformningen af euromønternes fælles og nationale sider

Den *fælles side* på de tofarvede mønter (1 og 2 euro) og mønterne af "nordisk guld" (10, 20 og 50 cent) viser i øjeblikket Den Europæiske Union, før den blev udvidet den 1. maj 2004 og afbilder kun 15 af de 25 EU-medlemsstater. Efter en henstilling fra Kommissionen besluttede Økofin-Rådet den 7. juni 2005, at de ændrede motiver på den fælles side skulle afbilde en geografisk repræsentation af Europa (se bilag 4). Alt det tekniske arbejde og designarbejdet bør

⁵ Denne periode kan reduceres yderligere i henhold til den nationale lovgivning og endvidere begrænses til bestemte typer retlige instrumenter eller til retlige instrumenter vedtaget på bestemte områder. Under alle omstændigheder vil alle betalingstransaktioner - såvel kontante som ikke-kontante - udelukkende blive gennemført i euro.

⁶ Kommissionens forslag drøftes i øjeblikket i en arbejdsgruppe i Rådet. Rådet forventes at vedtage teksten i den nærmeste fremtid, muligvis inden årets udgang.

afsluttes i så god tid, at de nye lande i euroområdet bliver i stand til at præge og udstede deres euromønter med den nye fælles side allerede fra 2007.

Motiverne på de *nationale sider* udvælges af hvert enkelt land. Den 7. juni 2005 tilsluttede Økofin-Rådet sig imidlertid, at der anvendes en række fælles retningslinjer med det formål at styrke systemet for prægning af euromønter. I betragtning af det stigende antal nationale sider blev det besluttet, at de nationale sider fremover skal have en tydelig angivelse af det udstedende land (eller en forkortelse herfor), så interesserede brugere af mønterne let kan se, hvor den enkelte mønt stammer fra. Endvidere bør møntens pålydende værdi og/eller navnet på valutaen (euro) ikke gentages på den nationale side, medmindre der anvendes et andet alfabet, idet begge elementer allerede står på den fælles side. De eksisterende karakteristika ved udformningen af den nationale side (tolv stjerner omkring motivet og en årsangivelse) vil fortsat blive anvendt. Medlemsstaterne aftalte at underrette hinanden på forhånd, inden de indfører nye motiver.

4.3. Informations- og kommunikationspolitik på EU-plan

I Kommissionens meddelelse om en informations- og kommunikationsstrategi for euroen og Den Økonomiske og Monetære Union (KOM(2004) 442) fastlægges rammerne for kommunikationsaktiviteterne på EU-plan. Denne strategi bygger på principperne om decentralisering, subsidiaritet, koordination og partnerskab. Strategien omfatter:

- partnerskaber mellem Kommissionen og medlemsstaterne
- twinning-programmer
- networking, informationsformidlere og andre naturlige partnere
- konferencer og seminarer
- opinionsundersøgelser
- eksterne informationsaktiviteter
- publikationer og andet informationsmateriale.

Kommissionen forventer at indgå partnerskaber i sidste kvartal 2005 med Estland, Slovenien og Litauen. Malta, Letland og Cypern forventes snart at følge efter med en anmodning om forhandling om partnerskaber med Europa-Kommissionen.

I øjeblikket er der syv forskellige twinning-projekter i gang mellem nyligt tiltrådte medlemsstater og medlemsstater fra euroområdet; projekterne er baseret på sagkundskaben i lande, der allerede har indført euroen.

Der er udarbejdet forskellige publikationer om euroen og ØMU, herunder en vejledning for små og mellemstore virksomheder i de nyligt tiltrådte medlemsstater med titlen "Klar til euroen!", hvori der foreslås god praksis og rådgives om, hvordan man med held kan forberede overgangen til euroen. Med henblik på journalister, navnlig fra de nyligt tiltrådte medlemsstater, er der iværksat en omfattende række uddannelsesseminarer vedrørende ØMU, euroen og dens indførelse samt EU's økonomiske politikker som helhed. Kommissionen er desuden i færd med at forberede en række konferencer i de nye medlemsstater. Endvidere er der ved at blive foretaget opinionsundersøgelser i både de nyligt tiltrådte medlemsstater og euroområdet, hvorved der bliver tilvejebragt vigtige oplysninger om offentlighedens holdning til euroen og ØMU. Dette vil hjælpe Kommissionen og de nye medlemsstater til yderligere at finindstille deres strategier.

5. DEN OFFENTLIGE MENING I DE NYLIGT TILTRÅDTE MEDLEMSSTATER

Den anden Eurobarometer-undersøgelse om den offentlige mening i de nyligt tiltrådte medlemsstater, som vedrørte folks holdning til og viden om indførelsen af euroen, blev gennemført af EOS Gallup i september 2005, et år efter den første undersøgelse, med deltagelse af over 10 000 borgere.

5.1. Borgerne ønsker at blive bedre informeret

Graden af interesse for indførelsen af euroen er stadig forholdsvis lav, idet kun 48 % af svarpersonerne erklærer sig interesserede og 49 % uinteresserede. Disse resultater påvirkes uden tvivl af den resterende usikkerhed omkring datoerne for euroens indførelse i de enkelte lande.

Den brede offentligheds kendskab til euroen og betingelserne for dens indførelse er stadig forholdsvis ringe. De fleste af svarpersonerne (58 %) er ikke klar over, at indførelsen af euroen er obligatorisk for deres land, og ved ikke, hvor mange lande der allerede deltager i euroområdet. Et flertal af svarpersonerne kender imidlertid måldatoen for indførelsen af euroen i deres land, og de fleste har kendskab til eurosedler og -mønter.

Halvdelen af svarpersonerne (51 %, + 3 %) anser ikke sig selv for at være velinformeret om euroen, men vil gerne være ordentligt informeret i god tid, inden den fælles valuta indføres i deres land. Ligesom i 2004 ønsker et flertal af borgerne (86 %) at blive informeret hurtigst muligt. Som informationskilde har flertallet af svarpersonerne mest tillid til deres nationale centralbank (62 %), som ligger langt foran alle andre institutioner (kun 31 % har tillid til deres regering eller nationale og regionale myndigheder og 23 % til EU-institutionerne). Borgerne i disse medlemsstater foretrækker informationskampagner baseret på tv-spots (73 %) eller avisannoncer (73 %), efterfulgt af radiospots (64 %) og foldere og brochurer (64 %). De fleste borgere vil gerne have, at informationskampagnerne fokuserer på de praktiske konsekvenser af indførelsen af euroen (deres løn, bankkonto osv.) og på, hvordan man kan undgå at blive snydt ved valutaomregninger. Dobbelt prisangivelse ses som det vigtigste redskab til at forberede befolkningen på værdien af de nye seddel- og møntrækker.

5.2. Generel holdning til euroen

Konsekvenserne af indførelsen af euroen opfattes mindre positive end i 2004. 38 % af borgerne mener, at indførelsen af euroen vil få positive konsekvenser (et fald på 6 % i forhold til 2004) på nationalt plan, mens 46 % (+ 5 %) mener, at den vil få negative konsekvenser. Mens 40 % af svarpersonerne i 2004 mente, at konsekvenserne ville være positive for dem personligt, er dette tal faldet til 36 % i 2005. Endvidere er andelen af dem, der forventer negative konsekvenser, steget fra 44 % til 49 %. Forskellen mellem de borgere, der erklærer sig tilfredse med, at euroen skal erstatte deres nationale valuta (37 %), og dem, der siger, at de er utilfredse hermed (53 %), er steget fra 5 procentpoint i 2004 til 16 procentpoint i 2005. I nogle medlemsstater (Ungarn og Slovenien) er et flertal af borgerne imidlertid tilfredse med, at euroen erstatter den nationale valuta.

Hvad angår tidsrammen for indførelsen af euroen, tilkendegiver 17 % af svarpersonerne i disse 10 lande, at de godt kunne tænke sig, at euroen bliver deres valuta hurtigst muligt, mens 32 % svarer, at den bør indføres efter en vis tid. Et stigende relativt flertal (46 %, en stigning på 6 %) mener, at den bør indføres så sent som muligt. Borgerne er dog ligesom i 2004 fortsat udmærket klar over de praktiske fordele ved euroen, idet henholdsvis 92 % og 80 % anerkender, at den er bekvem ved rejse og ved indkøb i euroområdet, og 74 % anerkender, at den fjerner behovet for

at veksle valuta inden for euroområdet. Et flertal af svarpersonerne (51 %) tror ikke, at valutaudskiftningen ville medføre større ulemper for dem. Frygten for misbrug og snyderi med priserne i løbet af overgangsperioden er dog steget en smule på et år (fra 71 % til 75 %), og 48 % af personerne mener fortsat, at indførelsen af euroen vil øge inflationen, mens kun 24 % mener, at euroen vil bidrage til at fastholde prisstabilitet.

5.3. Den vigtigste lære af undersøgelsen

Den generelle holdning til indførelsen af euroen er fortsat utilfredsstillende, mens kendskabet til euroen stort set er det samme. Dette kan til dels forklares ved det nuværende dødvande med hensyn til den europæiske forfatning som følge af de negative folkeafstemninger i to medlemsstater, de igangværende drøftelser om EU's finansielle overslag samt specifikke nationale faktorer. Den positive holdning til de praktiske konsekvenser og fordele ved euroen tyder på, at resultaterne af meningsmålingen formentlig undervurderer støtten til euroen. En sociodemografisk opdeling af resultaterne viser, at mænd, unge, veluddannede og byboere går mere ind for euroen end resten af befolkningen.

Der kan ikke være megen tvivl om, at en del af befolkningen er emotionelt knyttet til den nationale valuta, ligesom det var tilfældet i landene i den første bølge. Støtten til euroen i de medlemsstater, der nu deltager i euroområdet, steg markant, efter at der blev iværksat en række omfattende informationskampagner.

Borgerne i de nyligt tiltrådte medlemsstater har behov for mere oplysning om euroen, og de vil gerne være forberedt i god tid inden overgangen. Omfattende informationskampagner vil bidrage til at øge borgernes viden om og støtte til euroen.

6. KONKLUSION

Ud af de elleve EU-medlemsstater med dispensation har ni fastlagt en måldato for indførelsen af euroen. Fire lande har vedtaget den første udgave af deres nationale overgangsplan, og tre af dem har vedtaget deres kommunikationsstrategier.

Forløbet i de forskellige lande er ret forskelligt, men som helhed gælder det, at der må sættes yderligere fart i de igangværende forberedelser, hvis landene ønsker at være klar til tiden, særlig hvis "big bang"-scenariet gennemføres som planlagt i de fleste medlemsstater, da det ikke giver virksomhederne og de offentlige myndigheder mulighed for en overgangsperiode, hvor de kan afslutte deres forberedelser.

Den offentlige mening om euroen i de nyligt tiltrådte medlemsstater er fortsat utilfredsstillende. Dette er endnu en grund til at gennemføre omfattende kommunikationsprogrammer.

STATE OF PRACTICAL PREPARATIONS (September 2005)

	Czech Republic	Estonia	Cyprus	Latvia
National target date for euro adoption	1 January 2010 ^(*) <small>(*) Preliminary date</small>	1 January 2007	1 January 2008	1 January 2008
ERM II entry		28 June 2004	2 May 2005	2 May 2005
National co-ordinating institution		The National Changeover Committee, chaired by the Secretary General of the Ministry of Finance, created on 27/01/05	Joint coordination by the Minister of Finance and the Central Bank of Cyprus, created on 29/12/04	The Steering Committee for the preparation and coordination of the euro changeover was established on 18 July 2005
Approved National Changeover Plan	The Czech Republic's Euro Accession Strategy was approved by the Government in October 2003 http://www.cnb.cz/euro_index.php	First draft of euro adoption plan was approved on 1 September 2005 http://www.fin.ee/index.php?id=13324		A report on the introduction of the euro was approved by the government on 21 June 2005. The National Changeover Plan will be approved in November 2005.
Type of scenario		Big-Bang	Big-Bang	Big-Bang
Dual circulation period		2 weeks	1 month	2 weeks
Exchange of national currency		Commercial banks (banknotes and coins): at least 6 months free of charge. Central Bank (banknotes and coins): indefinitely	The central bank will exchange banknotes for 10 years and coins for 2 years.	The central bank will exchange without time limit.
Frontloading and sub-frontloading		Frontloading from September 2006; sub-frontloading also foreseen.	November – December 2007	December 2007
Dual display of prices		Compulsory: 6 months before and after €-day		October 2007 till June 2008
Design of the national side	Competition under consideration	Design selected and published December 2004	Competition launched	In final stage
Nr of different coin designs		1 design	3 designs	4 designs
National mint	Yes	No	No	No
Estimation on the need for banknotes and coins	230 million banknotes and 950 million coins	150-200 million coins		87 million banknotes and 300 million coins
National law adaptations		Umbrella law under consideration		
Communication strategy		Yes, endorsed by the National Changeover Committee on 21/06/05	In process	
Partnership agreement		In process		
Twinning agreement			Between IE – MT – CY: communication and information strategy; between GR – CY: technical issues related to the	

		changeover	
--	--	------------	--

DA

STATE OF PRACTICAL PREPARATIONS (September 2005)

	Hungary	Malta	Poland	Slovenia
National target date for euro adoption	1 January 2010	1 January 2008	Not decided yet	1 January 2007
ERM II entry		2 May 2005		28 June 2004
National co-ordinating institution	Preparatory work is ongoing in the Ministry of Finance and Magyar Nemzeti Bank (Central Bank of Hungary).	Two Committees appointed on 13/06/05: a Steering Committee and a Euro Changeover Committee reporting to it	Inter-institutional working group MoF-NBP	The Coordinating Committee for Technical Preparations to Introduce the Euro was created in July 04.
Approved National Changeover Plan				A Masterplan for the Euro Changeover was approved in January 2005 http://www.bsi.si/html/eng/projects/euro/index.html
Type of scenario	Big-Bang with possible phasing out features			Big-Bang
Dual circulation period	1 month			7 days
Exchange of national currency				Commercial banks exchange banknotes and coins free of charge until 1 March and the Central Bank without time limit
Frontloading and sub-frontloading				
Dual display of prices				From 1 March 2006 till 30 June 2007
Design of the national side			Public survey	Approved
Nr of different coin designs				8 designs
National mint	Yes	No	Yes	No
Estimation on the need for banknotes and coins			Between 4 and 5 billion coins	74 million banknotes and 235 million coins
National law adaptations				Umbrella law
Communication strategy		In process		Endorsed by Bank of Slovenia on 19/05/05 and by the government on 2/06/05
Partnership agreement				In process
Twinning agreement	Between AU – HU: communication and information strategy	Between IE – MT – CY: communication and information strategy;	Between DE – PL: communication and information strategy and practical issues	Between NL – SI – LT : communication and information strategy

STATE OF PRACTICAL PREPARATIONS (September 2005)

	Lithuania	Slovakia	Sweden
National target date for euro adoption	1 January 2007	1 January 2009	Not decided yet
ERM II entry	28 June 2004		
National co-ordinating institution	Commission for the Coordination of the Adoption of the Euro in Lithuania, established on 30/05/05	Ministry of Finance	
Approved National Changeover Plan	The first version of the National Euro Adoption Plan was approved by the government on 27 Sept 2005	The National Changeover Plan was approved on 6 July 2005 http://www.nbs.sk/PRESS/PR050707.HTM	
Type of scenario	Big-Bang	Big-Bang	
Dual circulation period	15 days	16 days	
Exchange of national currency	Commercial banks: free of charge during 60 days after €-day. Central bank: free of charge for an unlimited period.	Commercial banks exchange banknotes until end 2009 and coins until June 2009 (free of charge). The Central Bank exchanges banknotes without time limit and coins for 5 years.	
Frontloading and sub-frontloading	Frontloading of euro banknotes to commercial banks by 20 December 2006 at the latest and of euro coins by 1 October 2006 at the latest.	One to 4 months prior to €-day	
Dual display of prices	From 60 calendar days before €-day until 60 days after €-day (compuls.)	Compulsory: from one month after fixing of conversion rate till one year after euro adoption. Voluntary: for an additional 6 months	
Design of the national side	Approved	Competition launched	
Nr of different coin designs	3 designs		
National mint	Yes	Yes	
Estimation on the need for banknotes and coins	118.3 million banknotes and 290 million coins		
National law adaptations	The draft Law on the Adoption of the Euro is prepared.	Umbrella law and a second and a third group of laws under consideration	
Communication strategy	Approved by the government on 27 September 2005	In process	
Partnership agreement	In process		
Twinning agreement	Between NL – SI – LT : communication and information strategy Under consideration: between BE – LT on tax and debt issues	Between AU – SK: communication and information strategy; Between BE – SK: technical issues related to the changeover	

LIST OF RELEVANT CHANGEOVER CHARACTERISTICS

X: Approved or established

P: In progress

	CZ	EE	CY	LV	LT	HU	MT	PL	SI	SK	SE
National target date	X	X	X	X	X	X	X		X	X	
National Changeover Plan		X			X				X	X	
National Changeover Committee		X	X	X	X		X		X	X	
Type of scenario		X	X	X	X				X	X	
Length of dual circulation period		X	X	X	X	X			X	X	
Exchange at commercial banks after dual circ.		X			X				X	X	
Exchange at central bank after dual circ.		X	X	X	X				X	X	
Frontloading of financial institutions		X		X	X					P	
Sub-frontloading of retailers and general public		X			X					P	
Deferred debit										P	
Piggy coin operations		X									
Arrangements for bank opening hours										X	
Loading of ATMs										P	
Denominations of notes in ATMs											
Transport and storage for euro cash										P	
Transport and storage for legacy cash										P	
Change only given in euro by retailers					X					X	
Euro coins kits for retailers											
Euro coins kits for the general public											
Design of national side of the euro coins		X	P	P	X				X	P	
Supply arrangements for euro coins		P			P					P	
Adaptations of national law		P			P				P	X	
Dual display of prices before €-day		X		X	X				X	X	
Dual display of prices after €-day		X		X	X				X	X	
Dual display of utility bills		X							X	X	
Dual display of civil servants' wages											
Voluntary dual display of prices										X	
Agreements on price stability					X					X	
Formalised fair-pricing agreements					X						
IT preparations		X								X	
Training for cash handlers		X								X	
Accounting adaptations		X								X	
Share capital conversion		X								X	
Rounding rules in legislation		X							X	X	
Eval. of the costs involved for the public sector											
Communication strategy		X	P		X		P		X	P	
Partnership agreement		P			P				P		
Twinning agreement			X		X	X	X	X	X	X	

Euro coin designs of the future national side of Estonia

**Bi-metallic coins
(1- and 2-euro)**

**Nordic Gold coins
(10-, 20- and 50-cent)**

**Copper plated coins
(1-, 2- and 5-cent coins)**

Euro coin designs of the future national side of Lithuania

**Bi-metallic coins
(1- and 2-euro)**

**Nordic Gold coins
(10-, 20- and 50-cent)**

**Copper-plated coins
(1-, 2- and 5-cent)**

Euro coin designs of the future national sides of Slovenia

2-euro coin

1-euro coin

50-cent coin

20-cent coin

10-cent coin

5-cent coin

2-cent coin

1-cent coin

**New common face designs
of the 1- and 2-euro coins**

**New common face designs
of the 10-, 20- and 50-cent coins**